

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

Nota informativa
9 d'abril de 2010

El GOB reclama al Govern un esforç per impulsar el turisme naturalístic

Les Illes tenen un gran potencial per desenvolupar aquesta oferta, que promou un turisme més sostenible i respectuós amb el medi natural

Seguir apostant per golf i nàutica no és diversificar; és més de lo mateix

Cada any milers de turistes, bàsicament britànics i alemanys, visiten les Illes Balears per observar ocells, orquídiades o altres components espectaculars de la nostra biodiversitat que no són presents als seus països d'origen. Només al Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, estimem que anualment podrien passar uns 50.000 d'aquests turistes, que ens visiten fonamentalment durant els mesos de primavera i tardor. Són turistes de temporada baixa, amb un poder adquisitiu mig-alt, que valoren el nostre patrimoni natural i cultural i que per a gaudir de les nostres illes no demanden infraestructures exclusives, impactants i consumidores de territori (com sí ho fan per exemple els jugadors de golf).

Tot i això, aquest sector turístic fins ara no ha rebut per part de les institucions l'atenció que es mereix, a la vista de les possibilitats de creixement que té. Per posar dos exemples de la manca d'atenció fins ara demostrada:

- El turisme ornitològic està experimentant un creixement impressionant a Espanya. Centenars de milers de persones interessades per les aus visiten anualment Espanya per observar espècies no presents als seus països. El passat mes de febrer es va celebrar a Monfragüe (Cáceres) la 5ª Fira Internacional de Turisme Ornitològic ¹, que ha reunit més de 110 expositors de especialistes, empresaris i administracions que fan feina en l'observació i estudi de les aus i la seva promoció turística. Segons hem pogut saber, les Illes Balears fou l'única Comunitat de l'Estat que no hi va estar representada.
- Les Illes Balears és una de les poques Comunitats (si no l'única) que encara no compta amb un web informatiu sobre la seva xarxa d'espais naturals protegits. Els visitants que vulguin fer turisme pels nostres parcs i reserves naturals s'hauran d'informar a webs privats i amb informació incompleta i no oficial, ja que el Govern fins ara no ha habilitat aquesta informació.

Així, a les fires turístiques "es ven" la imatge natural de les Illes, però en realitat aquesta fins ara no ha passat de ser un simple complement en una promoció centrada fonamentalment en l'oferta tradicional de sol i platja, i els darrers anys en la nàutica i el golf.

¹ http://www.regiondigital.com/modulos/mod_periodico/pub/mostrar_noticia.php?id=115617

Els ocells i les plantes poden moure doblers a les Balears

L'any 2004, un informe elaborat per la prestigiosa consultora internacional TGI va concloure que 2,85 milions de persones surten cada any al Regne Unit a observar ocells. A més dels britànics, molts alemanys, suecs, holandesos i altres ciutadans de països nòrdics viatgen moguts per aquesta afició.

La Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) és l'entitat conservacionista i ornitològica més important del Regne Unit, amb més d'un milió de socis. L'any 2006 va elaborar i publicar l'informe *Watched Like Never Before... the local economic benefits of spectacular bird species*². Aquest document posa el focus sobre el turisme ornitològic que es genera al Regne Unit per la presència de determinades espècies d'aus. Per citar alguns casos:

- A la Illa de Mull, es calcula que la presència d'àguiles marines (*Hieraaetus albicilla*) genera anualment uns ingressos turístics de 1,4-1,6 milions de lliures (1,6-1,8 milions d'euros, al canvi actual).
- 290.000 persones visiten cada any els llocs d'observació d'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) a Gran Bretanya, amb una despesa estimada de 3,5 milions de lliures.
- L'abellerol (*Merops apiaster*) és un rar nidificant a Gran Bretanya. Les dues parelles que s'han reproduït en els darrers anys reberen la visita d'una mitjana de 400 observadors diaris.
- Més de 120.000 persones visiten anualment els punts d'observació de falcó (*Falco peregrinus*).
- L'observació d'aus marines a diverses localitats costaneres i petites illes mou cada any entre 250.000 i 400.000 visitants.

A les Illes Balears disposam d'un bon nombre d'espècies altament atractives pels ornitòlegs nordeuropeus. Entre elles podem citar:

- La major població espanyola d'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*).
- La major població espanyola de falcó marí (*Falco eleonora*).
- Les úniques poblacions mundials de virot petit (*Puffinus mauretanicus*) i busqueret coallarg (*Sylvia balearica*).
- L'única població insular de voltor (*Aegypius monachus*).
- Altíssimes densitats de miloca (*Neophron percnopterus*), àguila calçada (*Hieraaetus pennatus*) i falcó (*Falco peregrinus*).
- Presència d'aus de plomatge espectacular, inexistents al nord d'Europa, i per tant molt atractives, com l'abellerol (*Merops apiaster*) o el puput (*Upupa epops*).

Les Illes són també un lloc molt important durant les migracions d'aus entre Europa i Àfrica, pel que el nombre d'espècies observables és molt alt durant la primavera i la tardor.

A més de les aus, altres components del nostre patrimoni natural són també molt atractius pel turisme naturalístic. A les nostres garrigues hi viuen una trentena d'espècies d'orquídiades mediterrànies, i a les nostres muntanyes hi creixen un centenar d'espècies que no ho fan enlloc més del món. Milers de persones acudeixen cada any a les illes per observar i fotografiar aquestes plantes.

---

² http://www.rspb.org.uk/Images/watchedlikeneverbefore_tcm9-133081.pdf

Com veim, els moments de l'any més propicis per aquest tipus de turisme són els de primavera i de tardor, coincidint amb els moments migratoris de les aus o la floració de la majoria de plantes. Precisament la nostra temporada baixa.

Lamentablement fins ara el Govern no ha dedicat ni el més mínim esforç a considerar aquesta altra forma de turisme, que ben planificat i regulat es podria convertir en una bona opció en la tan perseguida política de diversificació del mercat turístic, que per ara no fa més que insistir en lo mateix: per mostra, el passat mes de febrer l'IBATUR feu pública la seva convocatòria de subvencions, per promoure la desestacionalització, adreçades a la promoció del turisme nàutic (350.000 €)³ i de golf (250.000 €)⁴.

En el pol oposat, altres Comunitats com Catalunya⁵ o Extremadura ja tenen oficines d'informació turística especialitzades en turisme ornitològic, i Andalússia, Castella-Lleó i Castella-La Manxa tenen programes de promoció del turisme a les seves ZEPA (Zones d'Especial Protecció per a les Aus).

Son Bosc, paradigma del que ha passat fins ara

Son Bosc ha estat identificat com una de les zones amb més biodiversitat de Mallorca. Hi viuen la major població europea d'orquídia de prat (*Orchis robusta*), es troben les majors concentracions a Mallorca per a altres espècies d'orquídies (*Orchis fragans*, *Ophrys apifera*, *Serapias parviflora*, etc.), manté la major colònia mallorquina de cria per l'abellerol (*Merops apiaster*) i és un dels llocs més importants per a l'alimentació del falcó marí (*Falco eleonora*).

Tot i això, un projecte de camp de golf, impulsat per importants societats hoteleres⁶ i returat provisionalment gràcies a una decisió del Govern, amenaça amb canviar tot això per gespa. Eliminar els components naturals extraordinaris de Son Bosc per fer-hi el camp de golf que farà 25 a Mallorca és una greu irracionalitat (i més ho és encara pretendre fer-ho declarant aquest camp de golf "d'interès autonòmic", com pretén el Partit Popular⁷).

L'argument del gran futur econòmic del turisme de golf a les Illes Balears comença a perdre fonaments (els explotadors de camps de golf en són ben conscients), i l'expansió d'aquest model a les Balears podria tenir els dies comptats. Ben prest no podrem competir amb el desenvolupament que s'està produint o es produirà a altres països de la Mediterrània. Cal anar pensant en altres possibilitats que es fonamentin sobre els nostres elements exclusius (cultura, patrimoni històric, paisatge, biodiversitat) en els quals mai tindrem competidors, i sobre tot, ens convé evitar pèrdues irreparables, com pot succeir en el cas de Son Bosc.

---

³ <http://boib.caib.es/pdf/2010038/mp4.pdf>

⁴ <http://boib.caib.es/pdf/2010038/mp8.pdf>

⁵ http://www10.gencat.cat/gencat/binaris/20080304_montsec_cs_tcm33-71433.pdf

⁶ <http://www.gobmallorca.com/sonbosc/#golfos>

⁷ <http://www.gobmallorca.com/sonbosc/proposiciopp.pdf>

Emplaçam la Conselleria de Turisme i l'empresariat hoteler a considerar com pertoca aquest tipus de turisme complementari

Ja és ben hora que el nostre patrimoni natural sigui considerat com alguna cosa més que la foto guapa que il·lustra el mostrador a les fires turístiques. Necessitam un canvi de mentalitat en el sector turístic (i hoteler especialment), a la vegada que un canvi en les prioritats que marquen la política turística d'aquesta Comunitat. Pel que fa a l'ecoturisme, està clar que continuam anant al furgó de coa.

I, evidentment, creure en la necessitat de potenciar l'ecoturisme implica igualment replantejar les polítiques territorials i ambientals, per evitar així caure en la contradicció (que hem apreciat fins ara) d'utilitzar la cara guapa de les Illes per vendre un destí turístic en el qual es segueixen permetent barbaritats ambientals.